

Про загальнонавчальні уміння і навички учнів початкової школи

Міністерство освіти і науки України підготувало матеріали про загальнонавчальні уміння і навички учнів початкової школи.

Матеріали розроблено як складову упровадження нових підходів до навчальної діяльності учнів початкової школи, які реалізуються відповідно до наказу МОН України від **05.08.2016 № 948 «Про затвердження змін до навчальних програм для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів»**.

Проект розвантаження та оновлення програм початкової школи є кроком до повного оновлення стандартів середньої освіти, які планується запровадити з 2018 року.

До 1 вересня на он-лайн платформі ЕдЕра буде розміщено допоміжні матеріали для вчителів (відео-курси, навчальні матеріали, роз'яснення про різні методики викладання).

Розпочато також роботу над створенням відкритої он-лайн платформи, що повністю висвітлюватиме матеріали з питань реалізації нових підходів, упровадження методик і технологій у практику роботи навчальних закладів.

Матеріал про загальнонавчальні уміння і навички учнів початкової школи розміщено на офіційному сайті МОН України, а саме:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>

Здійснивши перехід за рубриками сайту Міністерства (mon.gov.ua) **Головна – Діяльність – Освіта – Загальна середня – Навчальні програми для початкової школи**

Або

Діяльність Міністерства – Педагогам – Загальна середня освіта – Навчальні програми для початкової школи,

ви перейдете до посилання **Загальнонавчальні уміння і навички.**

Нижче розміщуємо зміст матеріалів, підготовлених МОН України.

Загальнонавчальні уміння і навички

Успішність навчальної діяльності учнів великою мірою визначається рівнем оволодіння загальнонавчальними вміннями і навичками. До їх складу входять:

навчально-організаційні (опанування школярами раціональних способів організації свого навчання: посадка учня під час письма. Положення ручки (олівця) в руці під час письма. Розташування зошита на парті під час письма. Рух пальців під час зображення графічних фігур. Рух кисті і передпліччя уздовж рядка в процесі виконання графічних вправ);

загальномовленнєві (формування умінь висловлюватися, працювати з текстовою інформацією);

загальнопізнавальні (уміння спостерігати, розмірковувати, запам'ятовувати, відтворювати, застосовувати й перетворювати навчальний матеріал);

контрольно-оцінні (засвоєння учнями способів перевірки та самоперевірки, оцінювання здобутих результатів).

Загальні види загальнонавчальних умінь і навичок функціонують у системі міжпредметних зв'язків і формуються безперервно протягом усього періоду початкового навчання відповідно до можливостей програмового матеріалу з різних предметів та обов'язкового врахування попереднього рівня оволодіння ним.

Пропонований зміст загальнонавчальних умінь і навичок та його розподіл за класами може уточнюватися вчителем залежно від умов і особливостей роботи з певним контингентом учнів.

У кожному наступному класі розвиваються вміння і навички, формування яких відбулося в попередньому.

1 КЛАС

Навчально-організаційні вміння і навички:

– добирати індивідуальне обладнання для проведення уроку, розкласти його в належному порядку;

– включатися в роботу відразу після вказівки вчителя; дотримуватись єдиних вимог до оформлення письмових завдань;

- практично розрізнити основні елементи навчальної книжки (обкладинка, корінець, сторінка), користуватися закладкою;
- дотримуватися правильної постави під час читання і письма;
- співпрацювати в парі.

Загальнономовленнєві вміння і навички:

- говорити в помірному темпі, чітко, вільно, виразно, з відповідною силою голосу;
- зосереджено слухати вчителя, відповідати на запитання за відомою і вільною моделлю, зв'язно (трьома-чотирма реченнями) передавати почуте, побачене;
- запитувати про незрозуміле, невідоме тощо;
- з повагою звертатися до вчителя, учнів.

Загальні вміння:

- виділяти в предметах певні ознаки, розрізнити розмір, форму, колір, смак тощо;
- знаходити у двох об'єктів однакові, схожі і різні зовнішні ознаки;
- зіставляти групи предметів за однією істотною ознакою, помічати зміни в спостережуваних об'єктах за орієнтирами, вказаними вчителем;
- робити (з допомогою вчителя) висновок-узагальнення за результатами виконання навчального завдання;
- виконувати завдання за зразком і аналогією.

Контрольно-оцінні вміння:

- знаходити фактичну помилку під час зіставлення результатів власної роботи зі зразком і орієнтирами вчителя;
- оцінювати свою діяльність за орієнтирами, поданими вчителем (*правильно, красиво, що саме; якщо помилився, то в чому, що треба змінити, чого уникати в наступній роботі* та ін.).

2 КЛАС

Навчально-організаційні вміння і навички:

- дотримуватися режиму розумової праці під час виконання домашніх завдань;
- самостійно добирати необхідне навчальне приладдя і підтримувати порядок на робочому місці;
- орієнтуватися в тривалості праці; виконувати роботу певної тривалості;
- додержуватись певної послідовності виконання роботи під керівництвом учителя (*з чого почну, що зроблю потім, чим закінчу*);
- користуватися підрядковими примітками і словником, дидактичним і роздавальним матеріалом, лінійкою і трикутником;
- своєчасно готуватися до уроку;
- переключатися з одного виду роботи на інший;
- дбайливо ставитися до своїх і чужих речей;
- співпрацювати у парі, групі.

Загальнономовленнєві вміння і навички:

- зосереджено слухати вчителя й товаришів, говорити не поспішаючи, чітко, вільно в процесі діалогічного і монологічного мовлення;
- виділяти під час читання та слухання важливі за змістом слова; нове, незрозуміле;
- відтворювати послідовність подій і відображених у тексті дій, явищ;
- з допомогою вчителя ставити запитання до окремих речень, уривків;
- виконувати творчі завдання (доповнення, перетворення).

Загальнопізнавальні вміння:

- виділяти в предметах ознаки та якості, розрізняючи їх за значущістю (головні, постійно притаманні об'єкту, і другорядні, які за певних обставин можуть з'являтися, а за інших — зникати);
- встановлювати тотожність, схожість і відмінність між кількома предметами;
- визначати з допомогою вчителя найістотніші ознаки у виконуваній роботі;
- встановлювати логічну послідовність викладу подій;
- застосовувати деякі прийоми смислового заучування (встановлювати логічну і часову послідовність);

- виконувати логічне групування об'єктів (за родовими і видовими ознаками, вилучати «зайве» серед чотирьох-п'яти однорідних об'єктів);
- виконувати творчі завдання в контексті навчальних завдань і проєктів.

Контрольно-оцінні вміння:

- перевіряти результати праці, своєї і товариша, за орієнтирами, даними вчителем (алгоритмічні приписи, словничок, зіставлення зі зразком тощо).

3 КЛАС

Навчально-організаційні вміння і навички:

- додержуватись встановленого порядку під час виконання самостійних завдань;
- під керівництвом учителя визначати мету роботи і план її виконання;
- виконуючи різні види завдань, орієнтуватися у тривалості часу;
- тримати в порядку своє робоче місце та навчальне приладдя;
- орієнтуватися в методичному апараті підручника (у змістовому навантаженні основних позначень);
- співпрацювати у парі, групі, колективі.

Загальнонавчальні вміння і навички:

- говорити в належному темпі, дотримуючись інтонавання;
- слухати читання, розповідь учителя або товаришів з елементами змістового сортування матеріалу, виділяти нові факти, розпізнавати невідоме;
- відповідати «своїми словами», ставити запитання до тексту, до пояснення вчителя, товаришам під час опитування, переказувати прочитане, зв'язно й послідовно описувати побачене, почуте;
- міркувати взаємопов'язаними судженнями (3-4).

Загальнопізнавальні вміння:

- виділяти в об'єктах зовнішні і внутрішні ознаки і якості, розрізняти серед них істотні та другорядні;
- порівнювати конкретні об'єкти за різними ознаками (абстрактні за орієнтирами, визначеними вчителем);
- робити висновок-узагальнення з допомогою вчителя;
- встановлювати послідовність подій та їх причинно-наслідкові зв'язки;
- встановлювати зв'язок між причиною і наслідком;
- моделювати за зразком і аналогією;
- добирати факти, які підтверджують висловлену думку або суперечать їй;
- висловлювати рефлексивні судження;
- виконувати навчальні творчі завдання (доповнення, розширення, зміна тексту, умов проєктування тощо).

Контрольно-оцінні вміння:

- користуватися способами перевірки, застосовуючи алгоритми й пам'ятки;
- контролювати послідовність виконання роботи, її проміжні та кінцеві результати;
- висловлювати оцінні судження щодо якості своєї роботи та інших завдань;
- здійснювати взаємоперевірку.

4 КЛАС

Навчально-організаційні вміння і навички:

- дотримуватися режиму навчальної діяльності, працювати швидко й зосереджено;
- планувати роботу на день, тиждень, користуватися довідковою літературою;
- орієнтуватися в методичному апараті підручників (розуміти значення всіх символів, кольорових, шрифтових позначень);
- розподіляти час для виконання роботи залежно від її мети; цінувати час – власний та інших людей;
- приступати до виконання самостійної роботи після обдумування її послідовності;
- співпрацювати у парі, групі, колективі.

Загальнонавчальні вміння і навички:

- розподіляти чітко, послідовно відповідно до мети висловлювання;

– міркувати взаємопов'язаними судженнями в ході монологічного повідомлення, відтворювати інформацію з елементами логічної обробки матеріалу (виділення головної думки, установлення зв'язку між відомим і новим матеріалом тощо);

– спілкуватися під час виконання групових і колективних навчальних завдань.

Загальнопізнавальні вміння:

– визначати головне, самостійно робити висновок з поясненням вчителя з тексту;
– користуватися порівнянням та аналогією як засобами встановлення нових ознак і якостей об'єкту;

– класифікувати і групувати вивчений матеріал, знаходити і пояснювати причинно-наслідкові зв'язки;

– доводити правильність певного судження та власної думки;

– моделювати і прогнозувати у контексті навчальних завдань;

– користуватися прийомами осмисленого запам'ятовування (план, зіставлення, опорні слова);

– висловлювати рефлексивні судження;

– виконувати навчальні творчі завдання (доповнити задачу, продовжити розповідь, відтворити початок розповіді, запропонувати новий спосіб розв'язання, проектування тощо).

Контрольно-оцінні вміння і навички:

– оцінювати якість своєї навчальної роботи;

– здійснювати взаємоперевірку;

– контролювати послідовність роботи за самостійно складеним планом;

– визначати, які судження завжди правильні, а які – тільки за певних умов чи завжди неправильні;

– знаходити і виправляти фактичні, логічні й стилістичні помилки;

– використовувати засвоєні способи перевірки орфограм, задач, різних навчальних дій;

– висловлювати оцінні судження.

Джерело:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>

Підготувала матеріали О. В. Чубарук

АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ